

Med nagrajenimi raziskovalci veliko mladih

Naša občinska raziskovalna skupnost je letos že tretjič podelila nagrade za dosežke na raziskovalnem področju. Tudi tretji razpis, na katerega so naše združeno delo, znanstveno-raziskovalne organizacije, šole in drugi odgovorili s 23 predlogi, v katerih je bilo vključenih 47 avtorjev in njihovih mentorjev, ni prinesel pričakovanega odziva. Že lani smo zapisali, da zanimanja ni in da je bil razpis podaljšán, za letos pa lahko ta stavek ponovimo. Težko bi verjeli, da v naših organizacijah ni več raziskovalnega dela, ki ga skuša družba kar najbolj vzpodbuditi in ne nazadnje tudi pravilno vrednotiti. Naša raziskovalna skupnost razpolaga s premalo denarja, da bi avtorjem raziskovalnih nalog lahko podelila visoke denarne nagrade, zato so le-te bolj simbolične. Vendar pa gre predvsem za priznanje raziskovalnega dela, ki mora slej ko prej dati tudi denarno vrednost – samo v organizacijah, kjer ga razvijajo ali pa tudi širše.

Letos je raziskovalna skupnost razdelila nagrade za štiri področja raziskovalnega dela.

Za organizacijsko delo in popularizacijo množične inventivne dejavnosti zlasti med učenci in dijaki je bilo podeljenih pet enakovrednih nagrad v zneskih po 25.000 dinarjev s priznanji.

Avtorji Matjaž Božič, Uroš Habič in Tomaž Lasič z mentorjema Branko Fras in

– S področja inovacij je bilo podeljenih 10 enakovrednih nagrad v znesku po 25.000 dinarjev s priznanji.

Za raziskavo in gradnjo eksperimentalnega objekta pa popolno sončno ogrevanje sta nagrado prejela Franc Tori mlajši in Franc Tori starejši, predlagala pa ju je Fakulteta za strojništvo.

Marko Urbas, ki ga je za nagrado predlagal Inštitut za metalne konstrukcije, je bil nagrajen za delo Merske doze za elektronsko merjenje sil v vijakih med privijanjem; merilec za merjenje trdote na notranjih stenah cevi in uporovni merilec deformacij.

Milan Čelan, ki ga je za nagrado predlagal IEVT, je nagrado prejel za razvoj tastaturnih tipk in njihovo vpeljavo v pilotno in redno proizvodnjo.

Avtorji Radovan Tavzes, Jelka Koron, Andrej Banovec, Lidija Kolier in Marjan Kern so razvili ščetkasti drsni kontakt za variabilne tankoplastne upore. Za nagrado jih je predlagal IEVT.

Za razvoj tehnologije črpanja elektronk brez pečlja z zapiranjem s tekočo indijevno spajko so nagrado prejeli avtorji Evgen Kanški, Bojan Erjavec, Zlata Roš, Monika Jenko. Za nagrado jih je predlagal IEVT.

IEVT je za nagrado predlagal tudi avtorja Janeza Ovna za razvoj in izdelavo podajalnih strojev.

Gradbeno podjetje Grosuplje je za nagrado predlagalo Antona Selana – za razvoj ročne priprave za struženje zavornih oblog.

Inštitut Jožef Štefan je za nagrado predlagal avtorico Jano Burger, ki je razvila način za fizikalno kemijske meritve s področja kemije raztopin.

Jure Javoršek s Srednje naravoslovne šole je nagrado prejel za Demonstracijski program za merjenje temperature in osvetljenosti ter uporabe računalnika pri meritvah in regulacijah poteka temperature. Za razvoj naprave za merjenje kritičnega števila obratov glavne gredi motorja in naprave za merjenje hitrosti vetra sta nagrado prejela Marko Trček in Marko Koprivec, predlagala pa ju je Srednja šola za strojništvo.

Na področju zahtevnejših tehničnih izboljšav je bilo podeljenih pet enakovrednih nagrad v znesku po 12.500 dinarjev s priznanji:

Za razvoj stroja za nizanje tobaka listov so nagrado prejeli Franc Maček, Slavko Turšič in Pavle Sečnik, za nagrado pa jih je predlagala Tobačna tovarna.

Tobačna tovarna je za nagrado predlagala tudi Petra Brudarja in Darinko Ruden, ki sta razvila napravo za barvanje robov usnja, medtem ko so Franc Maček, Alojz Topler in Darinka Ruden razvili tudi stroj za likanje usnja.

Karel Pirman, ki ga je za nagrado predlagal IEVT, je nagrado prejel za različne pripomočke, ki omogočajo občutno zmanjšanje izdelanih časov.

Za pripravo aparature za merjenje aktivnosti $^{14}\text{CO}_2$ s pomočjo ionizacijske celice je nagrado prejela Lesar Antonija, predlagal pa jo je Inštitut Jožef Štefan.

Za manj zahtevne tehnične izboljšave so bile letos podeljene štiri nagrade v znesku po 8000 dinarjev s priznanji.

Za pripravo za brezkončno rebričenje okroglih obdelovancev je nagrado prejel Franc Černigoj, predlagatelj pa je bila Iskra toz SEM. Za izdelavo orodja za izdelavo nosilca KP 22/11 VC je nagrado prejel Matja Kelbič, predlagala pa ga je Iskra toz SEM.

Slovenijales toz Žižnica je za nagrado predlagal dva svoja delavca: za izdelavo ponostavljenega nožnega stikala je nagrado prejel Jurij Erjavec, za vgradnjo žaginega lista ø 350 na stroju UMS 11/56 pa Rado Cvitkovič.

RAČUNALNIKI VODIJO STROJE

Zal ne pri nas

Stane Janša je med številnimi obrtniki iz naše občine, ki vestno sledijo spremembam v svoji obrti in se prilagajajo n. pr. modnim novostim, ki kar pogosto nastopajo v predelovalnih oziroma proizvodnih obrtéh. 4. aprila bo minilo 15 let, ko je pričel takrat še povsem sveži tehnik Srednje tehnično usnjarsko galanterijske šole Domžale s samostojno obrtjo na Vrhovcih VIII/11. Odločil se je za drobno usnjeno galanterijo in pričel z izdelavo listnic, denarnic, ovitkov, etuijev in drugih drobnih izdelkov iz govejega, telečjega in svinjskega usnja.

»Tej proizvodni usmeritvi sem še vedno zvest, kljub temu, da se je močno okrepila konkurenca«, je potegnil časovno primerjavo sogovornik in pridal: »Delo sicer ni fizično naporno, zahteva pa strokovnost in natančnost.«

Kaj pa moti pri delu?

»Predvsem lepila in v zadnjem času izredno drage vhodne surovine, ki pa žal niso več tako dobre, kot so bile pred leti.«

Uporabljate pri delu cele kože?

»O tem, da bi delal drobno usnjeno galanterijo iz ostankov nisem še nikdar razmišljal. Vzroka sta dva: le iz celih kož je mogoče narediti zanesljivo dobre denarnice, listnice, mape in etuije. Ker pa imam zaposlene tudi delavke, jim le s primerno surovino lahko zagotavljam nemoteno delo.«

Kdo določa obliko izdelka?

»Dejansko naročnik. Mi po njegovem opisu pripravimo predloge in, če naročniku odgovarjajo, jih naredimo zeleno število. S serijami po 112 komadov, pa skrbimo, da delo ni preveč monotono.«

Sodelujete z obrtno zadrugo?

»Včlanjen sem v zadrugo Železopromet in moram reči, da mi v njem pomagajo prebroditi številne težave, s katerimi se srečujem pri obrtniškem delu.«

Stane Janša

V zadnjem času ste si ogledali obrtni sejem v Münchnu in sejem usnja v Milanu. Kaj ste ugotovili na teh dveh sejmih?

»Tudi v obrt stopajo računalniško vodeni stroji. Če smo to lahko spoznali za skoraj vse stroje v Münchnu, ni bistveno drugačno spoznanje z milanskega sejma. Vendar pa so ti stroji in tudi klasično izdelani šivalni, sekalni, lepilni, robilni in stroji za tanjšanje izredno dragi. Za šivalni stroj dosegajo cene že od 45 do 60 tisoč zahodnonemških mark.«

—sj—

V Mercatorjevih prodajalnah lahko kupite nakupno pismo, katero je nova možnost za nakupe

V mesecu oktobru je potrošnike v večjih trgovskih lokalih, kateri so tudi na področju občine Vič, MERCATOR – KIT opozarjal reklamni lepak z naslednjo veshino: »POTROŠNIKI tukaj lahko kupite NAKUPNA PISMA z ugodnostjo vezave denarja od enega do treh mesecev za nakup v katerikoli prodajalni SOZD MERCATOR – KIT. Apeni pisma so 5.000 in 10.000 dinarjev.«

Nakupno pismo kot nov način sodelovanja med trgovci in kupci je od ponedelja 11. novembra že v prodaji v določenih Mercatorjevih prodajalnah po vsej Sloveniji. Omenimo še nekaj navedb, da boste boljše seznanjeni z Nakupnim pismom. Z nakupom omenjenega pisma potrošnik veže denar za določen čas pri trgovcu na drobno, s tem pa pridobi pravico do določenih obresti. Po preteku enega, dveh ali treh mesecev je nakupno pismo mogoče vnovčiti v vseh 1520 Mercatorjevih prodajalnah. Vrednost pisma oziroma znesek, ki ga lahko nakupovalec pisma porabi za nakup blaga je od nakupne vrednosti večji za višino obresti. Kupci lahko zbira med pet in deset tisoč dinarskim pismom. Kako se bo denar obrestoval? Denar se bo pri enomesečni vezavi obrestoval po 40-odstotni obrestni meri, pri dvomesečni vezavi po 46-odstotni obrestni meri, pri trimesečni vezavi pa bo obrestna mera znašala 61-odstotkov. Prednosti nove-

ga načina prodaje bodo objestranske. Trgovina bo dobila denar za izboljšanje preskrbe in to ceneje ceneje kot če bi si ga isposodila v banki seveda, kupec pa bo z dobljenimi obrestmi praktično udeležen v prihodku. Lahko zapišemo, da bo tako kreditiranje zapolnilo tudi vrzel v bančni posojilni politiki, zakaj? Pri Mercatorju je čas vezave do treh mesecev, v banki pa OD tri mesece naprej, obrestovanje pa je v tem času občutno ugodnejše od bančnih obresti na vpogled: ne vloge 7,5-odstotka. Obrestno mero bodo pri Mercatorju sproti prilagajali večjim spremembam inflacije oziroma bančnih obrestnih mer, vendar to ne bo veljalo za že kupljena pisma. Kot običajno bosta tudi tukaj kupec in trgovec nosila določeni del tveganja. Po zapadlosti bo moral kupec nakupno pismo v celoti vnovčiti, če pa bo nakupil manj, kot je vredno pismo, bo za razliko lahko dobil na primer darilni bon ali podoban vrednostni papir, ne pa gotovine. Delavci Mercatorja pričakujejo velik odziv, saj je prodaja nakupnega pisma preprosta in koristna, zaupali pa so nam tudi to, da pripravljajo še nove oblike sodelovanja s potrošniki. MERCATOR-KIT kot eden od nosilcev razvoja trgovine v slovenskem prostoru se tega dobro zaveda, zato išče najboljše oblike sodelovanja med njimi in potrošniki.

VLADIMIR ŠUŠL

Francem Klopčičem, ki jih je predlagala Srednja šola za računalništvo so prejeli nagrado za izdelavo računalniškega razvojnega sistema za računalniško vodene procese.

Avtorja Primož Karlin in Pavle Reberc z mentorico Branko Fras, ki ju je prav tako predlagala Srednja šola za računalništvo, sta prejela nagrado za relacijsko bazo podatkov.

Biotehniška fakulteta VTOZD za veterinarstvo je predlagala za nagrado diplomsko delo avtorja Marjana Dolinskega, naslov dela pa je Mehaniziranost pridelovanja krompirja v delu ZE Veliki Gaber. Osnovna šola Marjan Novak-Jovo je za nagrado predlagala avtorje Pričevanj mladinskih aktivistov Rožne doline. Nagrado so prejeli učenci Nataša Pruša, Barbara Tišler, Sandi Grubelič ter mentorica Lidija Radonič.

Kemijski inštitut Boris Kidrič je za nagrado predlagal Mihaela Tomana – za organizacijsko delo.

